

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

з міжнародною участю

МОВНА ОСВІТА В СУЧАСНИХ ЗВО:

ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

(електронне видання)

6-7 березня 2020 року

Біла Церква

Міністерство освіти і науки України
Білоцерківський національний аграрний університет
Факультет права та лінгвістики
Кафедра славістичної філології, педагогіки та методики викладання
Czech University of Life Sciences Prague Deutsch-Ukrainische
Wissenschaftliche Gesellschaft e. V. in München (DUWG)
Ukrainian School in Tokyo “Dzerelce”;
Elementary School Teachers of Special Program “International
Understanding”
(Board of Education of Yokohama city)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра мовної підготовки
Навчально-наукового центру «Інститут біології та медицини»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра мовної підготовки
1 Навчально-наукового інституту міжнародної освіти
Вінницький національний технічний університет
Кафедра іноземних мов
Запорізький державний медичний університет
Кафедра мовної підготовки
Сумський державний університет
Кафедра мовної підготовки іноземних громадян
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Кафедра української мови
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя
Кафедра української та іноземних мов

Мовна освіта в сучасних ЗВО: тенденції, виклики, перспективи: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 6-7 березня 2020 року. Біла Церква: БНАУ. 125 с.

Збірник містить матеріали виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Мовна освіта в сучасних ЗВО: тенденції, виклики, перспективи», що присвячені висвітленню актуальних питань мовної освіти в сучасних ЗВО.

Автори несуть відповідальність за достовірність фактів, цитат, посилань на літературні джерела та вживання власних імен.

<https://science.btsau.edu.ua/>

БНАУ, 2020

ЗМІСТ

Агіна О.І. Можливості використання відеоматеріалів на заняттях з української мови як іноземної	7
Алексєєнко Т. Інтенсифіковане навчання професійного спілкування іноземних студентів медичних спеціальностей	9
Береговенко Н.С. Методика проектного навчання як один із видів організації самостійної роботи студентів.....	11
Блохин Д.Д. Заснування україністики в мюнхенському університеті імені Людвіга і Максиміліана професором Юрієм Бойком-Блохином та поширення її в інші німецькі університети.....	14
Бойчук О.А. Особливості формування граматичної компетенції під час вивчення української мови як іноземної серед англомовних студентів (початковий рівень).....	22
Будугай О.Д. Специфіка формування в іноземних студентів мовленнєвої компетенції на заняттях з українознавства (на прикладі теми «Видатні українські письменники»).....	25
Булава Н.Ю. Психолого-педагогічні засади самостійної роботи в методиці викладання української мови як іноземної.....	30
Валах Н.В. Діалогічне мовлення – основний вид мовленнєвої діяльності при вивченні української мови як іноземної	33
Василенко О.П., Колесов Є.І. Використання тестових завдань на заняттях з дисципліни «Українська мова як іноземна» у технічному ВНЗ	36
Векуа О.В. Використання художнього твору як один з етапів вивчення української мови як іноземної	41
Велика К.І. Структурні особливості двостороннього перекладу складних термінів аграрної лексики	44
Грищенко І.В. Стимул і мотивація вивчення української мови як чужоземної	47

Даниленко Л.В.	
Метод кейсу в професійному мовленні іноземних студентів спеціальності «стоматологія»	49
Демченко Н.С.	
Сучасні тенденції у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням студентам-економістам	52
Дем'яненко О.О.	
Якісна мовна підготовка студентів негуманітарного ЗВО в контексті оновлення процедури акредитування освітніх програм	55
Єрко А.І.	
Особливості роботи над діалогічним мовленням на заняттях з української мови	59
Зозуля І.Є.	
Особливості дистанційного навчання української мови як іноземної	61
Карпенко С.Д.	
Формування комунікативних навичок під час вивчення української мови як іноземної	64
Косенко Ю.Г.	
Вивчення дієслів руху в українській мові як іноземній за допомогою онлайн-курсу «твій успіх»	68
Кушнір І.	
Мовноосвітня парадигма у сучасних українських ЗВО	70
Линчак І.М.	
Логопедичні чистомовки як засіб формування та корекції фонетичних навичок на занятті умі.....	74
Лісовий М.І., Білик Я.С.	
Країнознавчий і лінгвокраїнознавчий аспекти в системі навчання української мови як іноземної	77
Назаревич Л.Т.	
Робота з лінгвокраїнознавчими текстами на заняттях української мови як іноземної	80
Настіна О.І.	
Мова законодавства та посилення правової спроможності громадян: виклики сучасної юридичної практики	83
Німенко Н.А.	
Особливості застосування інноваційних технологій у процесі мовної підготовки іноземних громадян.....	85
Пилипак В.П.	
Комунікативний підхід у засвоєнні граматики під час вивчення української мови як іноземної	88

Погоріла С.Г.	
Шляхи формування комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення української мови як іноземної.	91
Поздрань Ю.В.	
Труднощі у вивченні відмінкової системи української мови іноземними студентами	94
Римар Н.Ю.	
Інформаційно-комунікаційні технології навчання мови у ЗВО	97
Стадній А.С.	
Використання інноваційних технологій на уроках української мови як іноземної	99
Сташкевич І.А.	
Основні дидактичні принципи вивчення української мови як іноземної	103
Тарасюк А. М.	
Cooperative learning technology as a key point in teaching foreign language	105
Тимчук І.М.	
Використання активних форм роботи для формування комунікативних компетенцій на прикладі вивчення теми «Сфера послуг ресторан»	107
Ткаченко О.В.	
Інформаційна культура у професійній підготовці студента-аграрія	111
Цвид-Гром О.П.	
Сучасні підходи до викладання латинської мови: модель змішаного навчання	114
Шмирова О.В.	
Інтернет-ресурси у процесі викладання дисципліни «іноземна мова за професійним спрямуванням»	116
Шульська Н.М., Зінчук Р.С.	
Застосування воркшопових технологій під час викладання лінгвістичних дисциплін у ЗВО	118
Яременко Л.М.	
Українська сміхова культура як методичний резерв соціокультурної адаптації інокомунікантів (на матеріалі усмішок О. Вишні)	122

is able to solve a number of problems, namely to increase the motivation to learn the language and the activity of students in the classroom, to improve the success of mastering a foreign language, to ensure the possibility of individualization and differentiation of learning based on students.

REFERENCES

1. Манифест “Педагогика сотрудничества” [Електронний ресурс]. Учительская газета. 18. 10. 1986. Режим доступу: http://www.muzeigp.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=55:-q-q-1986&catid=9:2011-09-28-11-41-39&Itemid=14.
2. Новітні технології на уроках англійської мови/ [упоряд. Т. Михайленко]. К. : Редакції газет гуманітарного циклу, 2012. –С. 50–62.
3. Cooperation among teachers [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://traces.fisica.unina.it/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=89&Itemid=169&lang=en.
4. Freeman D. Collaboration: Constructing Shared Understandings in a Second Language Classroom. Cambridge University Press, 1992.
5. Johnson David W. An Overview of Cooperative Learning [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.cooperation.org/home/introduction-to-cooperative-learning/>.
6. T. Roger Johnson. Режим доступу: <http://www.cooperation.org/home/introduction-to-cooperative-learning/>

УДК 37.091.33:007:364-7

ТИМЧУК І.М.

Білоцерківський національний аграрний університет

ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ ФОРМ РОБОТИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «СФЕРА ПОСЛУГ.РЕСТОРАН»

Розглядаються теоретичні та практичні аспекти комунікативного підходу до вивчення української мови як іноземної. Розроблена низка активних форм роботи на розвиток продуктивного діалогічного і монологічного мовлення при вивченні теми «Сфера послуг. Ресторан»; пропонуються ситуативні та творчі вправи на закріплення зазначеної теми.

Ключові слова: комунікативний метод, комунікативна компетенція, монологічне мовлення, діалогічне мовлення, комунікативні вправи, творчі вправи, ситуативні вправи.

Розширення зав'язків України з іншими державами значно активізували інтерес до вивчення української мови як іноземної. Кожного року все більше студентів мають бажання опанувати українською мовою і продовжити навчання у ЗВО України.

Сьогодні акцентується увага на комунікативному підході перш за все тому, що розглядаючи основною метою навчання і розвиток вміння спілкуватися певною іноземною мовою, з часом все виразніше стала відчуватися невідповідність між традиційними методами навчання та новою навчальною метою – поглиблювати культурні та економічні зв'язки між країнами, підвищувати мобільність людей у різних сферах [1; 93].

Метою даної роботи є дослідження активних форм роботи, зокрема комунікативних, ситуативних і творчих вправ на розвиток продуктивного монологічного та діалогічного мовлення, які варто використовувати під час вивчення теми «Ресторан».

Комунікативні вправи як ефективний вид практичних методів навчально-пізнавальної діяльності при вивченні української мови стали об'єктом вивчення О. Біляєва, М. Вашуленко, Н. Голуб, О. Горошкіна, І Кочан, Ю. Пассова, М. Пентилюк, О. Хорошковської та ін.

Комунікативний метод з'явився в 60-70-х роках минулого століття у Британії. Тоді з'ясувалося, що надійні і випробувані традиційні методики перестали задовольняти потреби більшості іноземців, які намагалися вивчити англійську мову. Люди, які вивчали мову для спілкування, просто не володіють сучасною розмовною мовою і при реальному спілкуванні вони відчували себе безпорадними. Це і стало основним поштовхом до пошуку нових прийомів, покликаних навчити ефективно спілкуватися в мовному середовищі. Основною відмінністю комунікативного підходу з використанням традиційних методів навчання іноземної мови від активних методик є імітація ситуацій з реального життя, які стимулюють студентів до активного «говоріння». Звісно, більшу частину заняття займає жива розмовна мова (хоча письмо, читання, аудіювання є невід'ємною частиною занять).

Нам близька точка зору І.А. Зимної, яка визначає комунікативну компетенцію як оволодіння складними комунікативними навичками та вміннями, формування адекватних умінь у нових соціальних структурах, знання культурних норм та обмежень під час спілкування. Дотримання пристойності, вихованість; орієнтування у комунікативних засобах, що притаманні національному менталітету. Засвоєння рольового репертуару в межах певної професії [2].

Оскільки формування комунікативної компетентності є основним завданням під час вивчення української мови як іноземної, ми підібрали

низку активних форм роботи, які можна використовувати під час вивчення теми «Сфера послуг. Ресторан». На нашу думку, одними з найефективніших у формуванні комунікативної компетенції є такі вправи, які передбачають виконання як комунікативних, так і ситуативних завдань і мають на меті розвиток комунікативних знань і вмінь в умовах різнотипних навчальних ситуацій спілкування.

Вправи, спрямовані на розвиток продуктивного монологічного/діалогічного мовлення, конструюють за моделлю чи настановою. Комунікативна модель передбачає створення висловлювання в певній формі відповідно до норм мовленнєвого етикету й культури спілкування. Моделі до вправи можуть бути такі: запрошення, знайомство, прохання, відмова, вибачення, згода, вдячність, ствердження, запитання, незгода, побажання, перепитування, інформування [3; 23].

Для набуття комунікативних навичок слухачів довузівської підготовки, які вивчають українську мову як іноземну, пропонуємо вправи на розвиток продуктивного монологічного мовлення:

- Розповісти про похід до ресторану в хронологічній послідовності.
- Висловити власну думку, що містить міркування про те, що чим дорожчий ресторан, тим смачніші в ньому страви; висловити власну думку щодо вуличної їжі.
- Описати офіціанта який обслуговував вас найкраще (найгірше) у житті.
- Детально розказати про особливості приготування їжі у вашій країні.
- Детально розказати коли і які українські страви коштували, чи смакували.
- Написати рецепт національної страви; написати рецепт найсмачнішої традиційної страви вашої сім'ї.
- Використовуючи малюнок із зображенням столу із стравами, детально описати. Що ви на ньому бачите.
- Посортуйте страви за принципом: десерт, напій, перша страва, основна страва (фруктовий салат, какао, борщ, котлета, морозиво, вино, томатний суп, відбивна і т.д.)
- Ознайомтеся із рецептом українського борщу і заповніть пропуски відповідними прикметниками [4; 40].
- Завершити висловлювання : Найсмачніша їжа та, яка....
- Комунікативна ситуація : уявіть, що ви прийшли до ресторану: привітайтеся; запитайте, чи є вільний столик; скажіть на

скільки персон ва потрібно сервірувати стіл; замовте обід; попередьте, що у вас алергія на арахіс; розрахуйтеся; залиште чайові; подякуйте.

- Написати відгук про ресторан позитивний та негативний.

- Деталізувати висловлювання: замовити (склянку, келих, чашечку, бокал, фужер, філіжанку), замовити (порцію, шматок, кусень) напою (холодного, свіжого, газованого, овочевого, алкогольного, безалкогольного) і т.д.

- Поміркуйте, подобається чи не подобається їжа?(смачна, домашня, несвіжа, корисна, шкідлива, дієтична, жирна, апетитна). [4; 41].

1. Вправи на розвиток продуктивного діалогічного мовлення.

- Розширити діалогічні репліки.

- Побудувати діалогічні репліки за заданою ситуацією (офіціант і відвідувач) офіціант довго не приносить замовлення; страва не відповідає вашим очікуванням; стіл сервіровано неправильно; у вас не вистачає грошей розрахуватися за обід.

- Відтворити діалог від імені уявного співрозмовника.

- Розробити мікродіалог.

- Вставити пропущені слова чи словосполучення у діалог.

Добрий день! Чи є .....столик біля.....? Принесіть, будь ласка....Що можна....на закуску? Який десерт ви б.....? Будь ласка, ваш.....Слова для довідки: вільний, вікно, меню, замовляти, радити, рахунок.

Крім комунікативних і ситуативних вправ, для розвитку комунікативної компетенції студентів ми використовуємо низку творчих вправ, розроблених на основі запропонованих завдань Л.М. Бадюл та Л.М. Цибух [5;5].

1. Рольова гра «Найкращий офіціант». Студенти розбиваються на пари. Один – відвідувач, а інший – офіціант. Завдання офіціанта – вмовити відвідувача замовити певну страву. Завдання відвідувача задавати різноманітні запитання про страву. Потім студенти міняються місцями.

2. Вправа «Виправ помилку». Група студентів поділяється на пари. Кожна пара отримує перелік словосполучень. У яких допущені помилки. Завдання студентів – виправити помилки та скласти зі словосполученнями тест.

3. «Плюси та мінуси». Студентам пропонується твердження: «Найкраща їжа та, що приготовлена вдома» чи «Наше здоров'я – це те, що ми споживаємо». Їх завдання спочатку висловити усі плюси за даним твердженням, а потім – мінуси.

4. Мозковий штурм. Студентам пропонується подумати і запропонувати якомога більше страв із зазначених продуктів.

5. Ток-шоу «Пекельна кухня». Група студентів ділиться на 2-3 підгрупи. Завдання: зробити сандвічі і детально розказати етапи приготування, розрекламувати створений сандвіч.

Використання згаданих та подібних форм роботи сприяє активізації навчання студентів і як наслідок, - підвищення рівня засвоєння матеріалу. Застосування ситуативних вправ, рольової гри, розігрування діалогів допомагають не лише розвинути комунікативні навички студентів, а й адаптуватися у новому середовищі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Козак М.В. Комунікативний метод навчання іноземних мов. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». 2014. Випуск 32. С.93-95

2. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании: М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. - 42 с.

3. Мамчур Л.І. Комунікативні вправи – пріоритетний метод розвитку комунікативної компетентності учнів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія. Педагогіка». Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – Випуск 29. – С.21–25.

4. Назаревич Л.Т., Гаврида Н.І. Українська мова для іноземців. Практикум (Рівні В1-В2) / 2-ге видання; змінене й доповнене. – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2017. -212с.

5. Бадюл Л.М., Цибух Л.М. Творчі вправи як засіб розвитку комунікативної компетенції студентів. «Наука і освіта» №1, 2015 С. 5-8

УДК 378:004.63

ТКАЧЕНКО О.В.

Білоцерківський національний аграрний університет

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТА-АГРАРІЯ

Розглянуто теоретичні та практичні аспекти формування інформаційної культури у професійній підготовці студента-аграрія. Зазначено про те, що технологія навчання інформаційної культури під